

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:
 Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felolós szerkesztő: Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza,
 Iskola-utca 13-ik szám.
 Egyes szám ára 10 krajczár.

A színészet ügye.

Szinte az unalomig elcsépeelt tárgy Nyiregyháza panaszkodni a színészet mostoha viszonyairól. A panaszok özöne érdeklődést nem kelt s a színészek helyzetén mit sem javít. S hiába kutatjuk azokat az okokat, a melyekre a színészeti ügy napról napra való hanyatlását felépíteni lehet, ez ideig vagy nem helyesen jelöltettek meg, vagy teljesen hatástalan maradt a földéretésük azok előtt, a kikhez az intézés szólt.

Elmondták és elmondottuk, hogy Nyiregyháza sokkal kevesebb az intelligencia, mint a mennyi szükséges a színészet ügyének egészséges táplálásához. Hirdették, hogy a színház teljesen alkalmatlan elhelyezése az oka a színészet iránt a nagy közönség részéről tanusított dermesztő közönynek. Nem egészen alaptalanul történt hivatkozás arra, hogy a nyiregyházi színház látogatására utalt értelmiség kereseti viszonyai és túlnyomó részben hivatalnokai minőségéből eredő korlátolt vagyoni helyzete képezik legfőbb akadályait a színészeti ügy föllendülésének. Végül sok alkalommal alapos hivatkozás történt arra is, hogy nem minden

ez ideig közénk érkezett szintársulat felelt meg a fejlett izlésű közönségünk jogos igényeinek.

Bármennyire is unalmas legyen a tárgy és bármennyire hatástalannak bizonyult minden nyilvános felszólalás, a mely e város közönségét a színészet iránti kötelezettségére figyelmeztette: mégis soha alkalomszerűbb nem volt a panasz felujtása, mint éppen ma, midőn a sajnálat és részvét, sőt a boszankodás egy nemével kénytelen a Tiszay Dezső szintársulatának sikertelen és rövid szereplésére visszatekinteni az, a ki a színészet ügyében jelentékeny kulturális tényezőt lát és a ki éppen e miatt a színészetet magas alapelvek nézőpontjából ítéli meg.

Elhisszük, hogy Nyiregyháza város színházlátogató közönségének legnagyobb része igen kevés előképzettséggel bír. De szinte elképzelhetetlenek tudjuk, hogy e fölös jövedelem még annyit sem tenne ki, vagyis a színészetet nemzeti ügye iránti áldozatkészség még annyira se jelentkezék Nyiregyháza, a mennyi legalább 30 tisztességesen látogatott előadásához szükséges.

A többi okok a jelen esetben egyszerűen nem hatnak közre a Tiszay

Dezső szintársulatának szomorú szereplésénél. Mert a színházba jutás semmi akadálytalannal jár, s a tavaszi est kellemes hűse a színház távolságát is feledteti. És mert Tiszay Dezső szintársulatának előadásai oly magas fokon állanak, hogy Nyiregyháza város közönségének igényeiből mit sem hagy fedezetlenül; a mit bizonyít az a naiv felfogás is a mely lépten-nyomon tapasztalható, még a színházba nem járó közönség részéről is, hogy tudniillik Tiszay szintársulata kiérdemelte volna a legmelegebb pártolást is.

A pénztelenség mellett főképp a közönség megmerevült közönye a valódi oka tehát a változatos műszert produkált Tiszay féle szintársulat rövid és deficittes szereplésének. Ennek a régi üdült közönynek valami módon való eloszlátása volna a legközelebbi jövő legsürgősebb feladata, amely akciónak köszönhetnék egyuttal Nyiregyháza félszeg, boszantóan kezdetleges falusiaságából való kivezetését.

A Bessenyei kör egyik szakválasztmánya egyedüli élet feladatául tekintendi a színészeti ügy ápolását a mi lényegében azt jelenti, hogy célja e város és e vármegye köz-

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Nyiregyházi levél.

(Kirándulás helyben.)

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Éppen egy új irodalmi műfaj föltalálásán törem fejemet, midőn hirtelen nagyfokú irodalmi lelkiismeretfurdalás kezdett győtrőni. (Nálam ez gyakori betegség.) Mi lesz az én ígéretemmel? Az én könnyelmű ígéretemmel? Erre újabb kérdéseket intéztem magamban. Mi fog kevesebb kárt okozni az emberiségnek? Az, hogyha tovább is az utórisi eszmével foglalkozom, vagy az, hogyha a már megkezdett úton haladok tovább?

Rövid, de kimerítő habozás után eldöntöttem, hogy a járt ósvényre lépek, újból kezembem veszem letett vándorbotomat s folytatom fölfedező utazásomat. Tekintem azonban, hogy egyrészt az abszolút subiectivitás ma már nagyon lejártá magát, másrészt, hogy én annyit értek hozzá, amennyi éppen az irodalom kultiválásához szükséges, (Zola szerint semmi,) megpróbálom más hírokat pergetni.

Ha jól emlékszem, legutóljára a Bujtost énekeltem meg. Sétára berendezett ter azonban van még ezenkívül más is. Teszem:

A népkert. Bizonyára fognak akadni egyesek, akik ez elnevezésben a logikának néminemű halvány árnyalatát fogják keresni. Nép és kert. Oly kert, melyben a nép szóközt sétálni. Helyes. Még pedig a nyiregyházi

legelső tizezer. Az elnevezés tehát a logika vendégszerelésével történt. A nép a népkertben azonban csupán vasárnap sétál. — Hétköznap a népkert ásit. Szörnyű nagyokat, mert üres. Itt egy peszonka bölcsőt tologat, amott egy életunt színész vágja szerepét, vagy egy sápadt diák magol keservesen. Ilyenek a népkert hétköznapai alakjai.

Vasárnap délután aztán más az élet. Fogadni mernék, hogy ilyenkor a népkert nem cs-réline még a boulognei erdővel sem. A Hyde-parkkal talán. Mert van benne élet. Es ez a fő. Ha ilyenkor künn vagyok, ethnografiai ismeretlem csak úgy hizik. Egyik helyen villogó fogu szobacizikusok kaczerkódnak, másutt kereskedőseged-k és mesterlegények faczérkódnak, itt vaskos ígás talyigások vágják hátra kedélyesen imádoitjaikat, amott mézáróselegények lökdösik egymást ideál-jaikhoz. (A cél szentesíti az eszközöket.) Majd suszterinasok harmonikus visitása zavarja meg a természet méla csöndjét, majd szakácsnók és kutyamosók disztinyált egybeolvadó röhögése lopja be magát a fülekbe. (E frázist melegen ajánlom szini kritikuskok figyelmébe.) A tömeg tehát elég szín- és hangdús.

A népkert legnagyobb nevezetessége a szóköktől — aranyhalakkal egybekötve. A szóköktől — a téli idenyőtől eltekintve — vasárnap délután félháromtól félnégyig működik, — az aranyhalak működése ellenben határidőhöz kötve nincs.

Van egy nyiregyházi legenda, amely szerint Szvatopluk szelleme a vasárnap délutáni órákban a népkertben tartózkodik. E legen-

dának talyigás és szolgáló körökben fanatikus hívei vannak, miért is a társalgási nyelv ez időtájtban a tírják. E világirodalmi nyelv titkaiba minddédg képtelen voltam behatolni. Hosszas utánjárás után azonban mégis sikerült kisűtnöm, hogy a következő szavak: *Hibáj nu Márkát!* magyarul azt jelentik: *Mariska nagysám, legyen szives ide fűradni!* A helybeli csizsolt diplomáciai és szerelmi nyelvnek ugyan még egyéb kifejezési is zsongnak fűl-mben, de ezeket hamarjában népkertben vagyok a magyar nyelvbe átűltetni. Bocssássa meg e bűnömöt a Tírják Tudományos Akadémia. Most pedig e nyelvészeti csevegés szerencses befejezése után (nekem há! Istennek nem tájult meg tőle a fejem) nyissuk ki a népkert rácsos ajtaját és előtűnk áll:

A vasuti állomás. Nyiregyháza szive. A szivben a test minden egyes vércsöppje megfordul; olyan nyiregyházi lakost, aki esetleg sohasem járt a piacon, el tudok képzelní, olyat, aki a vasuti állomásnál nem volt, még álomban sem. Nyiregyháza szivében különben két vendéglős foglal helyet, kiváló bizonyosságú annak, hogy sziv és gyomor nem föltétlenül összeférhetetlenek. Az egyik vendéglősben hét krajczárjával méri a sört, az ételt pedig a lehető legexcentrikusabb módon garnirozzák. Egy pár szatoss virsliből valaki nemrég többek közt egy egész féderes talyigát húzott ki. A vendéglős becsületére legyen mondva, a talyigát nem fizetelte meg külön.

Váróterem van három. Az I-ső osztályba természetesen II-od osztályu ut-sok

nyét megtörnie. Csak az a kérdés vajjon felfedezhető-e, illetőleg egyáltalán léteznek e oly eszközök, a melyekkel a közönség fokozott érdeklődése megteremthető? Az elmúlt évek tapasztalata alig enged némi reményt e tekintetben. S úgy hisszük ez a város csak akkor fog megjavulni, ha a jelenlegi generációja helyét ad egy lelkesedésre inkább hajlóbb s finomabb érzékkel bíró következő nemzetének.

Mert e közöny megtörésének legtermészetesebb eszközének kellett volna lenni jó szintársulat magas színvonalon álló előadásainak. Mint-hogy pedig a Tiszay Dezső és néhány elődjének ily előadásai hátástanok maradtak: Nyiregyháza város közönsége mondjon le a reménységről, hogy az ország közvéleménye elismeréssel adózzék neki, a magyar szintársulatok pedig mondjanak le azon tervekéről, hogy Nyiregyháza város közönsége előadásokat tartani.

És ez komoly felhívás akar lenni a színgazgatókhoz.

Mint-hogy Tiszay Dezső jeles erőkből szervezett társulata Nyiregyháza városban csak 20 és az is üres házak előtt lefolyt előadást rendezhessen, az már több, mint szégyen.

Közügyek.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Nyiregyháza város képviselőtestülete kedden délután tartotta meg e havi rendes közgyűlését, a városatyák nem valami nagy érdeklődése mellett.

A 18 pontból álló tárgysorozat két első pontja vármegye bizottsági határozat volt,

mennek, a II-od osztályt a III-ik osztály passagérejei veszik igénybe, most pedig hátra van az elsöben utazók hol tartózkodási problémájának megfektése. Helyes cycicai fölcserelés szerint ezeknek a harmadik osztályu váróterem jutna, e teoriát a praxis azonban alaposan meghazudtolja. Több ízben tanulmányoztam ugyanis e várótermet, első osztályu utasra benne azonban még ez ideig nem akadtam.

Bekukkantottam már a szénraktárba, megnéztem a pinczehelyiségeket, fölmentem a padlásra, voltam a háztetőn, első osztályu utasra azonban sehoh sem bukkantam. E fölfedező útra különben legközelebb külön expedíció szervezését tervezem.

Okvetlenül föl kell azonban említenem az állomás egy igen fontos nevezetességét: az automata mérleget. Nevezetes tárgy, mert változatosabb nem egy automata referensnél, még eddig, ahányszor csak testsúlyomra voltam kíváncsi, mindig más számot mutatott. A megmérés éppenséggel nem történt nagy időközökben. Egy délelőtt például kétszer mértem meg rajta magamat, másodsor tiz kilóval kevesebbet mutatott, ámbár időközben megittam hét pohár hét krajcáros sört és megvettem két pár virsli. (Lé és talyiga nélkül.)

A folyosón van egy másik automata. Különböző nyílason tiz krajcárt bedobva, az ember a következő tárgyakhoz juthat: csokoládé, bajuszpedrő, fenyémáz, lóvakaró, kópóladá, csavargózós, kormányozható léghajó és több efféle élelmiszer.

A folyosón a hírlapiródalomnak még a legfinnyásabb ilyeneczei is kielégíthetik étvágyaikat. A helyi lapoktól kezdve a Morning

melyek közül az első a Morgenstern-féle farkaktár-terület bérbeadására vonatkozó képviselőtestületi határozatot változtatja meg s elrendeli a bérbeadásnak árverés útján való foganatosítását, a második pedig a daleyileknek az aradi országos versenyen leendő részvételi költségeire megszavazott 300 frt segélyre vonatkozó képviselői határozatot hagyja jóvá.

A képviselőtestület az utóbbi határozatot tudomásul vette, az előbbi azonban a tanács javaslatával ellenkezőleg megfelebezni rendelte.

Ezután a mult évi zárszámadás került tárgyalás alá, illetve a tárgysorozat szerint a zárszámadásra vonatkozó számvizsgáló bizottsági jelentés.

A közgyűlés a zárszámadással nem is foglalkozott, a számvizsgáló bizottság jelentését is nagy részben hozzászólás nélkül tette a magáévá, csupán a város körül elterülő közlegelő földelmezőbb kihasználására irányuló javaslat keltett hosszabb eszmecsere-t.

A számvizsgáló bizottság ugyanis nem találta sem a város érdekeivel összeegyeztethetőnek, sem indokoltaknak, hogy ez a mintegy 1100 holdnyi terület mint legelő használtassék s a városnak 1500 forint tisztajövedelmet hajtson. Azt javasolta tehát a zárszámadásokra adott észrevételeiben a képviselőtestületnek, hogy a tanács bizassék meg ezen földbirtok megfelelőbb kihasználására javaslatlétel.

A képviselőtestület többek hozzászólása után a javaslatot elfogadta, azzal a megtoldással, hogy a saját kebeléből is küldött ki nyolcz tagot a tanács mellé e kérdés tanulmányozására és javaslatlételre s az ügyet harmincz nap mulva érdemleges tárgyalás alá nyomban kitűzte.

Ezek után megadták a szokásos felmentést is a pénztárnok és ellenör részére.

A következő tárgy dr. Ferlicska Kálmán volt városi tisztügyésznek a város ügyeiből felmerült költség számlája volt, amely előbb majdnem éles vitát provokált, mig nem a további beszédeknek és vizsgálatoknak elejét vette az a felvilágosítás, hogy a költség számlában nem ügyvédi díjakról, hanem a

— Postig Európának minden diszlingvált hírlapja kapható. Szellemi elzüllöttségtől itt tehát nem kell tartani.

Legnagyobb az élenkség délután öt óra tájban. Ez időpontban érkeznek a miskolci, debreczeni, kisvárdai személyvonatok, a mátszalkai futarvonat, s végül a tiszpolgári express.

Az utasok a városba menet a következő közlekedési eszközöket vehetik igénybe: federes talyiga, egy fogatu-, két fogatu bérkocsi, omnibusz, szandolin, páncélos hajó és villamos. Pardon, villamos még nincs. De lesz.

Ha a népkertet a Hyde-parkhoz hasonlítottam, azt hiszem a

Vasuti utat éppen annyi crkölcsi bátorsággal nevezhetem a nyiregyházi kerepesi-útnak. Egyelőre ugyan még csak árok és farkaktár szegélyezi két oldalt, de ki tiltja meg nekem azt, hogy illuzórius hasonlatomat ne a jövőből escomptáljam? Az állomástól bejövökkel ez uton egy szerencsétlenségnek okvetlenül kell történni. Még pedig a vámháznál. E helyen ugyanis a jármű mintegy parancsszóra hirtelen megáll, s az utas az első pillanatban feltétlenül kerék agyarázkódlatára, istrángneurastheniára, vagy más efféle betegség gondolat. Ilyesmire gondolni azonban tévedés. Az utas felé valaki egy téglaszínű czédulát nyújt, fölvilágosítás nélkül természetesen. A kocsis sem szól egy szót sem.

Az utas ekkor hirtelen föleszmél mert az a legtermészetesebb gondolat, hogy neki közvetlám-adját kell lerónia, természetesen nem jut észbe. Zesebé nyúl és kivesz egy koronát. Mire fölvaltják, addig vagy

város helyett előlegezett készkiadásokról, illetve azok megtérítéséről van szó.

A többi tárgyak már kevesebb szószaporitást idéztek fel. Egymásután tudomásul vették Somogyi Gyulának a villamvasuti bizottsági tagságról való lemondását, helyébe Martinyi Józsefet küldvén ki s megerősítvén a bizottságot még Flepman Lipóttal is. Tudomásul vették Hudák Károly t. ügyész jelentését a város pereinek ez idő szerinti állásáról, elfogadták a közművelődési szabályrendelet módosítására vonatkozó bizottsági jelentést, kijelentvén, hogy miután alapítványok és más czimeken a város eleget áldoz közművelődési czelokra, a vármegye által kívánt közművelődési alap létesítését feleslegesnek találják; elfogadták a Czédul-házi korsma bérletének a volt bérlo gyermekeire történt átruházását; a monografia-bizottságba a város részéről kiküldötték Bencs László polgármestert, Leffler Sámuel főgimnáziumi tanárt és Májerszky Béla főjegyzőt.

Az ipartestület kérvénye ismét vitát provokált. Az ipartestület ugyanis adósságaiának konvertálására 12.000 forintnyi jelzálogos kölcsönt akar felvenni a debreczeni takarékpénztártól, mely kölcsönből a város 10.000 forint erejéig a kezesség elvállalására valamint a város által az ipartestületnek adott 6120 frtos kölcsönt megelőző rangsorozattal leendő bekebelezésének engedélyezésére hajlandónak nyilatkozott. Most azonban azt kéri a várostól, hogy az egész 12.000 forintra adjon elsőbbségi engedélyt. A jogügyi szakosztály ezt is megáthatónak véleményezte, azt kívánta azonban, hogy az ipartestület évi számadásait, mérleget és vagyonelellátat mutassa be. A közgyűlésen bemutatott számadások azonban meglehetősen kedvezőtlen szinben tüntették fel az ipartestület anyagi helyzetét, úgy hogy a közgyűlés bővebb adatok szerzése nélkül a kért engedély megadásába belebocsátkozni hajlandó nem volt, miért is a tárgyat ezuttal levette a napirendről.

Több kisebb jelentőségű tárgy után Deák Péter színgazgatónk még januárban benyújtott segélyezés iránti kérvénye került elő a közgyűlés azonban a kérvényt ép úgy, mint a „Magyarország és a Külföld” című

megfagyott, vagy bőrig ázott. Legbámulatosabb azonban a kocsis egyesült angol-tírpák flegmája, ame lyvel ez akció lefolyását nézi. Egyet-kettőt sercent legföllebb a foga közt, egyéb hangot azonban semmi esetre sem ad, pedig e vámdíjtételt tulajdonképpen saját zsebéből kellene lerónia. A fuvaros urak azonban e finansziális művel alól bámulatraméító következetességgel kivonják magukat.

A vámház szomszédságában van a gőzfürdő. Az utiport tehát hamarosan le lehet mosni, s nem egy lengyelországi polgár ragadja meg az alkalmat sebtiben. Ez az oka aztán, hogy a közös medenczét néhányszor már a zsinagógával tévesztették össze. Külön rabbija és kántora a gőzfürdőnek eddig azonban még nincs.

A gőzfürdővel szemközt van a temető. Ennek a nyugalmat azonban nem háborgatom. A vasuti utat az Er folyó átszeli, s aki a folyó fölött átmege, a farkakra figyelme észreveheti, hogy tulajdonképpen hidon ment keresztül. Az Er folyót valami extravagáns vizesk épben nem lehet mondani, azt teszi, amit többi magyarországi kollégái: a Fekete tenger felé hőmpolyog, kivéve a júliusi és augusztusi hónapokat. Az Er folyón ez időpontban tudniillik ugy a hajójárat, mint maga a vízfolyás teljesen szünetel. Minden jó-nevelésű folyónak vannak mellékfolyói van az Érnek is. E mellékfolyó a hidnál torkol az Érbe, eredetét ellenben a gőzfürdőben veszi a kádák és a medenczéből kibocsátott kristálytisztá szennyes vízből.

A vasuti útnak több érdekessége nincs. Most pedig rövid pihenőt kérek.

képes folyóirat szerkesztőségének segélyezés iránti kérését könyörtelenül egyhangulag elutasította.

Tárgyozaton kívül még négy ügy került szőnyegre és pedig dr. Konthy Gyula városi orvos öt heti és Kálnay Sándor számtiszt három heti szabadság engedélyezése iránti kérvénye, a melyeknek a közgyűlés helyet is adott.

Ezután elfogadta a tanács előterjesztését a nyári szünidőre hét műegyetemi növendéknek a mérnöki hivatalban alkalmaztatása, valamint a jogügyi, és a pénzügyi és gazdasági szakosztályoknak véleményét a katonai nyilvántartási teendőket is teljesítő Bodnár Ferencz őrnök részére külön havonkénti 10 forint díjazás megszavazása tárgyában.

A közgyűlés este 7/2 óra tájban oszlott szét, abban a tudatban, hogy a jövő héten pénteken délután rendkívüli közgyűlésre gyűl ismét össze.

Mezőgazdasági értékesítő szövetkezet!

— Beküldetett. —

Mandel Jenő ur a „Nyirvidék” 23-ik számában a gazdasági értékesítő szövetkezetekről értekezik és ezen értekezés közben, jónak látja „számalmas mosolylyal” megcsipkedni, a „Nyiregyháza” egyik számában, „szeszgyári értekelet” cím alatt közölt cikkünket, szerinte azért, mivel mi az „ért. szövetkezet” ellen szólottunk, és jónak látja kiragadni egy mondatunkat cikkünkéből, hogy abba bele köthessen. Pedig mi egy szóval sem állítottuk, hogy az „orsz. szövetkezet” eszméje nem egyszerű eszme, csak kivihetőségét vontuk kétségbe annál is inkább, mivel nem tudtuk még akkor, hogy ez mi akar lenni. Most azonban már tudjuk és ép azért újra kérjük, hogy „hát mit akar hol, mi módon a szövetkezet értékesíteni?” Jól van! Hát a gazdasági termékeket. Előbb nevezett cikkünkben is azt mondtuk, hogy ehhez nem kell szövetkezet, az okokat is megmondtuk, hogy miért nem, és ismétlünk, hogy semmiféle szövetkezet nem képes a konjunkturán változtatni.

De ha Mandel Jenő ur szerint igen is képes lenne, talán lenne olyan szives és meg-szogná nekünk, mert erre nemcsak mi, de igen sok ember kíváncsi.

Mert hát mit is tehet az árak emelésére egy „ért. szövetkezet”? Ugy-e azt fogja mondani a gazdának „Kedves felebarátom, ne add el a búzát, árpát, hanem raktározd be nálunk.” Igen ám, de első cikkünkben csak azt mondtuk, hogy ehhez raktárak, személyzet, és első sorban pénz, sok pénz kell, hol veszi ezt? De menjünk tovább. Kinek kell az ért. szövetkezet segítségével, ugy-e leginkább a kis gazdának, mert a nagyobbnak többekévé van hitele, és igénybe veheti a közraktárakat, ezek is adnak megfelelő előleget, azonban a kis gazda, már ide is alig mehet, mivel 20—20 m. mázsára sok költség esik.

A „gazd. ért. szövetkezetnek tehát ezen kellene segíteni, de mi módon? Össze fognának venni 3—4 kis gazda terményét és együtt adnák el ugy-e? No akkor nem szeretnék a bőrükben lenni.

Mert igaz ugyan, hogy a Kis János búzája konkoly és üszöggel van tele, de azért — ő szerinte — heted-hét országban olyan szép buza nincs mint az övé, és vasvillával protestálna, a máséval való összevegyülés ellen, míg az eladva nincs. Vagy talán módot találának arra (a mi legjobban tetszenék) hogy a kisgazdának hombárjában levő terményére adnának előleget.

No ez esetben sem irigyelniék állapotukat, mert ha a szállítást követelnék, legnagyobb része, biztosan azt fogná mondani „most nem szállíthatok, mert szántok, jövő héten vetek, rossz az út, nagy a hó”, stb. stb. és lenne dolga a végrehajtónak.

Vagy a közvetítési ágát fognák választani az értékesítésnek?

Hát így is nehezen boldogulnának, mivel tapasztalatból tudjuk, hogy az ilyen szövetkezetet vezető urakkal csak felfolyamodás útján lehet beszélni, a mint ezt a tisztán kereskedelmi vállalatoknál látjuk, hol a segéd és szolgáló személyzet is már kegyet gyakorol, ha szóba áll, a szegény értékesítővel.

De mint előbbi cikkünkben is említettük, az a közvetítés drága lenne és mivel e célra Grünstein Jakab itt van, ki megelégszik, ha 1—2 krt kap a közvetítésért és kihez nem csak hogy felfolyamodás nem kell, de provízió fejében össze is lehet szidni, inkább általa fogják eladni terményüket.

Harmadszor is ismétlünk, hogy az árakat semmiféle szövetkezet nem képes felhajtani, minden a kínálat és kereslet közötti aránytól függ. Ha kevés tojás van a piacon, a szakácsnak ostromolják a kofát és adnak darabjért 3 krt is, ha pedig sok van, a kofák fogdoszák a szakácsnak és oda adják darabját egy krajczárért is.

Gépek és jelzők kölcsönök megszerzéséről is beszél Mandel ur, hogy ilyenekkel is foglalkoznak azért a szövetkezet. No hát ezeket is megszeresheti a gazda felfolyamodás nélkül is, mivel a szegény ügynök éjjelt nappalá tesz, hogy az üzletet megszerezze és a neki engedélyezett provízióból 3/4 részt a vevőnek enged át, csak hogy egy-két forintot kereshessen, a mit a szövetkezet vezető urak meg nem tehetnek, tehát itt is hátrányban lesznek.

Mi Mandel Jenő urat szép tehetségénél fogva nagyra becsüljük és kívánjuk, hogy adja az Isten, hogy az általa is hangoztatott szép eszmék, melyek még most a jó reménység országában tartózkodnak, megvalósuljanak, azonban azt hisszük, hogy sokkal, nagyon sokkal idősebbek leszünk, mikor ezek az eszmék testet öltenek, mivel a vidéki ember egyelőre erre nem adja fejét. Ne tessék tehát a számalmas mosolyokkal dotálódzni és az eszme kivihetőségében kételkedőket merészkedőnek nevezni, mert a gyakorlati élet nekünk fog igazat adni és az ön által is hangoztatott theoretikus eszméket fogja számalmas mosolylyal honorálni. r.

Felhívás!

Az országos magyar daléregyesület elnöksége a folyó évben Aradon tartandó országos dalverseny idejéül aug. hó 12. 13. 14 és 15-ik napjait tűzte ki. Aug. 12-én lesz a megérkezés és ismerkedési estély, 13-án versenyénekedés a központ által kijelölt versenykarral; 14-én versenyénekedés a szabadon választott versenykarral; 15-én délelőtt az aradi vértanúk szobrának ünnepélyes megkoszorúzása, délután nagy összeloadás tiz közös karral és e közben id. Ábrányi Kornél jubiláris ünneplése.

Arad szab. kir. város nemcs közönsége az országos dalversenyt ezuttal már második ízben, igazi magyar vendégszerető sziveséggel látja el s már maga azon körülmény, hogy a f. évi dalversenyre az ország különböző részeiből 31 dalegyesület jelentkezett s hogy ez alkalommal fogja az országos dalegyesület éppen Aradon ezélt 30 évvel történt megalakulását s a megalakulás vezérének — vármegyénk szülöttje — id. Ábrányi Kornélnak a magyar dalrózgy szolgálatában több mint egynegyed századon át szerzett elévülhetlen érdemeit megjubilálni, előre láthatólag kétségtelenné teszi, hogy ezen ünnepély egyike lesz a magyar országos dalversenyek legérdekesebbjének.

Alapító és pártoló tisztelt tagjainknak s a dalegylet barátai és azok családtagjainak módot óhajtvá juttatni arra, hogy ez ünnepélyen a nyiregyházi dalegylet, mint szintén egyik versenyző egylet kíséretében megjelenhessenek, felkérem az érdeklődőket, hogy folyó évi június hó 24-ik napjáig ez iránt alólírott alantírottál jelentkezni s minden egyes jelentkezés után 2—2 frt részvétel díjat befizetni méltóztassanak. A jelentkezők a ki-esszközölhető mérsékelt utazási menetjegy s az ünnepély tartamára díjtalan elszállásolás kedvezményében részesülnek.

Elkeltett jelentkezők figyelembe nem vétetnek.

Nyiregyházán, 1898. évi június hó 14-én.

Bogár Lajos, dalegyleti alelnök.

Tanügy.

A nyiregyházi községi polgári leányiskolában az évről vizsgálatok következő sorrendben fognak megtartatni:

Június 16-án csütörtökön délelőtt 8 órakor az izr., 9 órakor az ev. ref., délután 2 órakor a róm. kath., 3 órakor az ág. ev. hitv. növendékei vallásvizsgálatai.

Június 23-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor az I-ső osztály, délután 3 órakor a II-ik osztály vizsgálata.

Június 24-én pénteken délelőtt 9 órakor a III-ik osztály vizsgálata.

Június 25-én, szombaton délelőtt 10 órakor évről-ünnep.

A vizsgálatokra, valamint az évről-ünnepre a tek. iskolaszék tagjait, a szülőket s általában az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom.

Nyiregyháza, 1898. június 15-én.

Bölcsész Vilma,
polg. isk. igazgató.

Hirek.

— Áthelyezés. A földmivélsügyi m. kir. miniszter Dankó István állami állatorvost Esztergomba helyezte át, s helyébe Nyiregyházára Kondor Mihály lipót-szent-miklósi állami állatorvost helyezte át Nyiregyházára. Az áthelyezettek július 1-én foglalják el új állomáshelyeiket.

— Bessenyei szobra. A Bessenyei szobor-bizottság e hó 10-én Mikecz János alispán elnöklése alatt ülést tartott, melyen részt vett a pályanyertes szobor-terv készítője Kallós Éde szobrász is. Kallós bejelentette a bizottságnak, hogy a szobor gipsz mintájával a jövő hó elejére elkészül, amikor is az a bizottság megtekintése után az öntő műhelybe szállíttatik. A bizottság a szobor leleplezésének ünnepélyét október 10-dikére, az őszi törvényhatósági közgyűlést megelőző napra tűzte ki. A leleplezési ünnepély sorrendje és részletei ezuttal még nem állapították meg, arra nézve azonban megegyezett a bizottság, hogy az ünnepélyt országos jellegűvé teszi s arra meghívja a kormány, az akadémia, valamint a Kisfaludy és Petőfi társaságok képviselőit is.

— Ötven éves lelkeszi jubileum. Kevésnek jut a szerencse, hogy ötven éves arany áldozatot bemutasson, de az élet és halál Úra megadta ezen örömet Iványi János tornyos-pálcza esperes-lelkésznek, ki folyó hó 7-én ünnepelte meg áldozó pappászentelésének ötvenedik évfordulóját. Szerető paptársai, a karászi kerület lelkeszeitől környezve, gyermekkori barátja: Fekete István főesperes vezetése mellett áldozott a mindenfészek Urának. Az ünnepi szónoklatot Orosz Pal ajaki lelkesz, karász ker. másodesperes tartotta, ki lendületes szavakban ádozott az ünnepeltnek, érdekes reflexiókat vetve a jubiláns papi életére, mely a nemzeti élet sok phásisának volt tanuja, — méltatva az Isten

és haza szolgálatában szervezett érdemeit. A mise alatt a templom egészen megtelt a vidéki értelmiség és a hívők sokaságával. Az istentisztelet végével Fekete István főesperes átnyújtotta Firczak Gyula püspök szeretettől áradó elismerő levelét, mit a jubiliás meghatva fogadott, — majd a különféle testületek és ismerőinek tisztelését fogadta, először a kerületi papság tisztelését, a mikor a másodesperes átadta a kerületi papság ajándékát, egy diszes ezüst keresztet, — a kerületi kántortanítókat, kik szintén csinos emléktárggyal lepték meg a jubilánst, majd a vidéki rom kath. papság, vegre a parochialis hívek és a vidéki értelmiség tisztelését.

— **Az orsz. nemzeti szövetség nyiregyházi fiókja megalakítása** érdekében a lapunk legutóbbi számban jelzett értekezletet e hó 10-én d. u. 4 órakor tartották meg a vármegye-háza nagytermében báró *Feilitzsch Berthold* főispán elnöke alatt. Jelen voltak az elnökök kívül: *Megyeri Géza*, *Somogyi Gyula*, *Mikecz János*, gr. *Pongrácz Jenő*, dr. *Ferlicska Kálmán*, *Mikecz Dezso*, *Szikszay Pál*, *Péchy Gyula*, dr. *Josa András*, id. *Bodnár István*, *Martinyi József*, *Kovács István*, *Benes László*, *Nagy Lajos*, dr. *Kovách Elek*, *Kertész Bertalan*, dr. *Dohnál József*, dr. *Vadász Leó*, dr. *Konthy Gyula*, *Irján János*, *Surányi Imre*, *Haas Ignác*, *Pazar István*, *Kovách Győző*, *Halasi János*, ifj. *Bodnár István*, *Groák Odón*, *Bleuer Lajos*, *Incedy János*. *Somogyi Gyula*, mint a főispán ur örméltósága által fölkért kezdeményezők egyike, részletesen fejtegeti a Nemzeti Szövetség céljait, melyek az alapszabályoknak lapunk más helyén közölt szakaszaiban vannak körvonalozva, mire *Martinyi József* kérdést intéz az iránt, hogy a Bessenyei kör és a szövetség céljainak több irányban való ugyanazonossága nem fog-e zsidbasztólóg hatni? *Mikecz János* alispán szólalt föl ezután s jelezte a nemzetiségi sajtó ellenséges magatartását a szövetséggel szemben, ez maga elég indok arra, hogy a szövetséget itt Nyiregyháza és minden magyar helyen megalakítsák. Ami áldozatba ez kerül, azt meg kell hozni. Köszönetszót nyújtja a kezdeményezők iránt. *Halasi János* lelkes szavakban eszteli a nemzeti szövetség céljait, a legnagyobb lelkesedéssel jelenli ki ahhoz minden irányban való hozzájárulását. Dr. *Josa András*, *Megyeri Géza* és *Kovács István* felszólalásai után báró *Feilitzsch Berthold* elnök javasolja, hogy szervező bizottság alakítsassék. — A bizottság tagjaiul megválasztották: *Somogyi Gyula* elnök, dr. *Vietórisz József* jegyző, *Mikecz János*, dr. *Ferlicska Kálmán*, *Kovács István*, *Martinyi József*, *Halasi János*, *Fest László*, *Geduly Henrik*, *Sztempák Jenő*, *Bleuer Lajos*. A szervező bizottsági tagok részére az aláírási ívek kiosztatván, a taggyűlés már javában és eddig is szép eredménnyel folyik.

— **A nyirbátori dalestély.** Lapunk legközelebbi számában jeleztük, hogy dalárdánk folyó hó 11-én Nyirbátorban dalestélyt rendez. A jelzett dalestély, mint tudósítunk írja, a legényesebb erkölcsi s a helyi viszonyokhoz mérten szép anyagi eredménnyel tartott meg. Nyirbátor és vidékének derék intelligentiája csaknem teljes számban jelent meg, hogy gyönyörködjék derék dalárdánk művészi eneklésében. A dalárda a várakozásnak meg is felelt, az előadott darabok mind-egyre tetszett, s nem volt vége-hossza az éljenzéseknek, úgy, hogy csaknem minden darabot meg kellett ismételn. A csaknem éjfélig tartó előadást kedves táncmulatság követte a verőfényes nap virradtáig. Dalosaink Nyirbátor piacán a Szózat az estély helyi főrendezője *Hähnel Ferenc* úr kiváló buzgózkodásának meghálalásaként *Hähnel Ferenc* úrnő ablaka alatt pár magyar daleyveleg élénkéléssel bucsuztak el a szives vendéglátó nyirbátoriaktól.

— **Színházi hír.** Érdekes két előadásra van kilátás szombaton és vasárnap este. *Szirmay Imre* és *Németh József* a népszínház

művészei érkeznek le két vendégjátékra. Szombaton *Lili*, vasárnap pedig az *Ördög mátkája* kerül színré a vendégművészekkel. Jegyek már péntektől kezdve válthatók a *Jakobovits Fanny* k. a. dohánytörszédjében.

— **Segélyek a daleyletnek.** Jó napja volt a héten kedden a városi daleyletnek. E napon tartott képviselői közgyűlésen olvasták fel és hirdették ki a vármegye törvényhatóságának azon határozatát, amely jóváhagyta a képviselőtestület azon intézkedését, hogy az egyesületnek az aradi országos versenyen való részvétel céljaira 300 frt segélyt szavazott meg, s ugyanaz nap érkezett meg a belügyminiszter azon leirata is, amely a vármegyének a daleylet részére ugyanezen célra 200 frt segélyt megszavazó határozatát jóváhagyja.

— **A vármegyei közútház építése.** A belügyminiszter a millennium emlékre emelendő vármegyei közútház építésére vonatkozó és a Barzó és Vojtovics cégéleg megkötött szerződést jóváhagyta. A vállalkozók az építést egyébiránt már javában folytatják. Epen legutóbb a városhoz is kérvényt adtak be annak megengedése iránt, hogy az építkezéshez szükséges homokot a vásártéren a káliai ut mentén levő dombokról szállíthassák. A tanács ezt 150 frt díj ellenében meg is engedte, kikötve azonban, hogy a homok a mérnöki hivatal által kijelölendő helyről és mélységig bányászható.

— **Házasság.** *Reviczky Jenő* dr. közjegyzőjelölt f. hó 9-én lépett házasságra S.-A.-Ujhelyen *Ambrózy Sarolta* kisasszonnyal, *Ambrózy Sándor* ügyvéd és neje *Reviczky Sarolta* kedves leányával. A házasság polgári részét *Dokus Gyula* varm. főjegyző, egyházi részét pedig *Katinszky Géza* r. k. plébános végezte.

— **Az ev. ref. egyház előjárósága** ezennel felszólítja az egyház adófizető tagjait, hogy felví adójukat e hó végéig sziveskedjenek befizetni, mert különben hátralekává válnak s így vegrehajtási uton fognak behajtatni. Nyiregyháza, 1898. jun. 11.

— **A l. polgári vasuti állomás kibővítése.** Tisza-Polgár község kérvényt adott be a vármegye közigazgatási bizottságához vasuti állomásnak egy második váró-teremmel való kibővítése érdekében. A közigazgatási bizottság pártolva terjeszti föl ez ügyet a kereskedelemügyi miniszterhez.

— **Nagyközséggé alakulás.** A belügyminiszter — jóváhagyva a vármegye legutóbbi közgyűlésének ez ügyben hozott határozatát — megengedte, hogy Viss község, kiválva a Viss, Zalkod, Kenézli körgyűzőség kötelekeiből nagyközséggé alakuljon.

— **Dalestély.** Városi dalárdánk nap-nap mellett kitartó szorgalommal készül az aradi országos versenyre. A két versenykaron kívül tíz összdarabra kell elkészülnie s azok nyilvános előadását igazolni. Az újonnan betanult darabokat legközelebb, valószínűleg még e hó folyamán tartandó dalestélyen óhajta előadni. Derék dalosaink igyekezete a dalestélyek jó hírnevét már régen megszilárdította s most mikor a nemes verseny nagy útjára készülnek, rendezendő dalestélyük bizonyára egyike lesz a leglátogatottabbaknak, s intelligens közönségünk sietni fog, hogy a tetemes anyagi kiadások fedezését megkönnyítse.

— **A dorogi patronatus.** H.-Dorog községe mint kegyur évtizedek óta harcban áll a munkási g. kath. püspökséggel a dorogi lelkesi állomás betöltésének módozata miatt. A püspökség hármas kijelölési jogot követel a felkész.-választásnál, ellenben a dorogi képviselőtestület azt vitatja, hogy lelkeszeit szabadon választhatja s bizonyos praecedensre hivatkozik. — Hajduvármegye közigazgatási bizottsága nemrég a püspökség álláspontja mellett döntött s kimondotta, hogy a püspökségnek joga van a hármas kijelöléshez. A dorogi képviselőtestület pár nappal, ez előtt megfélebbez a közigazgatási bizottság eme határozatát s így az ügy a közoktatásügyi miniszter döntése alá kerül.

— **A nyiregyházi kerékpár-egylet** életében az utóbbi időben meglehetősen fellendülés észlelhető. Az egyesület melynek ma már 24 tagja van, — urnapján Nagy-Kállóba, vasárnap pedig Tokajba rendezett tá sás kirándulást. Ma este a Sóstón egyleti társas vacsorát tartanak. Vasárnap reggel Rakamazra szándékoznak kimenni, a következő vasárnapra pedig Erdő-Bényére terveznek kirándulást akként, hogy oda szombaton delután mennek, vissza pedig vagy vasárnap delután, vagy hét-főn hajnalban indulnak.

— **Az ipartestület bajai.** Hogy az ipartestületre szükség van, azt senki se vonja kétségbe. Hogy az ipartestület sok teendő van le a város nyakáról, azzal is tisztában ves mindenki, aki az iparügyeket, habár felületesen is, ismeri. Hogy azonban a nyiregyházi ipartestületnek nincs mindenkiben rendezben a szénája, azt — érteve az anyagiakat — bármily elismeréssel viseltesünk az ipartestület, mint intézmény irányában, sajnosnagyon gyöngylenek konstatálni. A testület felépített a szentmihályi utcán egy diszes székházat, hatalmas táncsteremmel, külön biliárd és olvasó helyiséggel és tetemes adóssággal. Az adósság azonban nem hogy apadt volna az idők folyamán az épület és a testület jövedelméből, de még szaporodott, nem is említhet, hogy a testület részvények értéke nem emelkedett, sőt Nyiregyháza város vagyonelellárában is érték nélkül szerepelnek. Az ipartestület vezetősége a kedvezőtlen vagyoni állapoton gyökeres módszerrel akart segíteni s elhatározta, hogy egy nagyobb összegű törlesztéses kölcsönt vesz fel. Előzetesen azonban megkérte a várost, hogy a felvenni szándékolt 10000 forint kölcsönért vállalon kezességet. A város ezt a vármegye jóváhagyásával meg is ígérte, sőt azt is, hogy megengedi, hogy a felveendő 10000 forint a város által a testületnek kamat nélkül kölcsön adott 6100 forintot megelőző rangsorozattal táblázassák be a testület székházára. Időközben azonban kiderült, hogy 10000 frt a testület adósságainak kifizetésére kevés lesz, miért is a testület 12000 forint kölcsönt kért a debreczeni takarékpénztártól, amit az a város 10000 forint erejéig terjedő kezessége mellett és első helyen leendő bekebelezés feltételével meg is szavazott, minden valószínűség szerint akként gondolkozván, hogy azt a 2000 forintot, amelyre a város kezessége ki nem terjed, ha úgy lesz jobb reá nevezve, azon 10000 forint előtt fogja számlátba venni, amelyre a város kezessége kiterjed. — Az ipartestület erre benyújtotta a 12000 forintos költségyent a városhoz a kezességi nyilatkozat kiállítása céljából. A kedden delután tartott közgyűlés azonban azt is tudni szerette volna, hogy mielő fogja fizetni a testület a törlesztési részleteket? S mikor ezt megtudandó, a testület mult évi zárszámadásait és a folyó évi költségvetését megtekintette, úgy találta, hogy a folyó évi költségvetés bevételi tételei között olyan tételek szerepelnek nagyobb összeggel — így a többek között a tagsági díjak is — amelyek a mult évben sokkal kevesebb jövedelmét eredményeztek, mint amennyit a költségvetés belőlük ebben az évben kilátásba helyez. Sőt felmerült az a kérdés is, hogy nincsen-e a testületnek olyan adóssága is, amely a 12000 forintból sem telik ki, amelyeknek létezése esetén tehát mihamar a város nyakába marad a 10000 forintnyi adósság az elvállaladó kezség révén? Elrendelte tehát a képviselőtestület, hogy minden ezen kérdések, mielőtt a kezség elvállalása megtörténne, a jövő héten tartandó újabb közgyűlés tisztába hozandók.

— **Nyilvános köszönet.** Nyirbátorban f. évi június hó 11-én a nyiregyházi daleylet által rendezett dalestély alkalomával következő felülízetések tettek: *Mandel József* úr 10 *Hähnel Ferenc*, *Baumeister Ernő*, *Baksay Zoltán* urak 6—6, *Mandel Odón*, *Schwarz Hermann* urak 4—4 *Lázár Miksa*, *Balogh Ferenc*, dr. *Róth Izsó*, *Kende Sándor*, *Szikszay József* urak 2—2, *Sándor Albert*, *Kos*

suth János urak 1—1 koronát. Fogadják az egyleti elnökség szívélyes köszönetét.

— **Az alsó nyírvédeki vízlecsapoló társulat** f. év június hó 21-ik napján délelőtt 11 órakor Debreczen sz. kir. város házának nagytermében rendkívüli közgyűlést, a közgyűlést megelőzőleg pedig d. e. 9 órakor választmányi ülést tart.

— **Az árvások munkássága.** A vármegyei árvások tevékenysége a múlt hóban a következő volt: elintézetlenül átjött május hóra 487 ügydarab, ehhez érkezett 1969, elintézendő volt így 2456, elintéztetett 2139, maradt hátralék 317 ügydarab.

— **Elűnt kis leány.** Kazár Julianna, 11 éves kis leány még a múlt hó 23-dikán elűnt szüleinek az új-szöllősen levő házából s az óta nyoma veszett. — Körözik.

— **Gyermekek öröme.** A Csillag-utcai óvoda szokásos vizsgája és majálisa folyó hó 23-án csütörtök délután 4 órakor lesz megtartva a Széchenyi ligetben melyre a tisztelőket és gyermekbarátokat tisztelettel meghívja. *Lescháké Stoffan Sarolta* óvónő.

— **A felvételi óvoda.** folyó hó 22-én délután 4 órakor tartja évről évre ünnepélyt a Széchenyi ligetben, melyre a tek. iskolások tagjait t. szülőket és a gyermeknevelés iránt érdeklődőket, tisztelettel meghívja. *Gömörly Ilona* óvónő.

— **A legelő felosztása.** Nyiregyháza város határában közvetlen a város körül, félkör alakban mintegy 1100 holdnyi legelő terül el. Ennek az 1100 holdnak évi tisztája védelme a város múlt évi zárszámadása szerint alig haladja meg az 1500 forintot, tehát holdanként 1 frt 36 kr. És a mai gazdasági viszonyokkal teljességgel össze nem egyeztethető jövedelmezőség arra indította a zárszámadások felülvizsgálatára kiküldött bizottságot, hogy a képviselőtestület a kérdésben forgó területek jövedelmezőbb értékesítésére figyelmeztesse. A kedden délután tartott közgyűlés foglalkozott ezzel a dologgal. Többen szóltak a tárgyhoz, névszerint dr. Vadász Leó, Márkus Károly, Fest László, Beniczky Miksa, Somogyi Gyula, Tahy Miksa stb. — kik a Márkus Károly kivételével megegyeztek abban, hogy ekkora területnek legelő gyanánt fenntartása nemcsak káros a városra, de nem s úksége a tehen tartó gazdik számára sem, mert hiszen az egész terület mint legelő csak a tavaszi hónapokban nyújt valami tápot a tehéneknek, amelyeket tehát inkább csak a mozgás kedvéért hajtának ki reá. Erre a célra pedig 4—500 hold is elegendő a mintegy 500 tehen számára, míg a többi 5—600 hold, ha szántóföldek gyanánt adatnak ki bérbe, eventént kisebb 1—2 holdas parcellákban, tekintettel azoknak a városokhoz közel fekvésükre, tehát könnyebb megmunkálhatóságukra, holdanként 15—20 frt bért, tehát legalább 9—10,000 frt jövedelmet hajtának a további is megmaradó legelőben felül. A képviselőtestület a felszólalók által elmondott igazságát belátva, egy 8 tagu bizottságot küldött ki a legelőterület okoskérdés kihasználására vonatkozó javaslat tételre, illetve az abból szántóföldek gyanánt felhasználandó területek kijelölésére.

— **A gyújtogatás örültje.** Nagy-Kállóban egymást érték mostanában a tűzesetek, a miket gyújtogatás okozott. A csendőrségnek végre sikerült kinyomozni a gyújtogatót Kiss Bálint 14 éves gyámleánya Kabai Zsuzsanna személyében, ki beismerte, hogy egy a tavalyi, mint az ideai tűzeseteket az ő keze okozta. A pyromanikus leányt megfigyelés alá vették.

— **Értesítés.** A nyiregyházi kereskedő tanoncz-iskolában a tanév záróvizsgák június hó 26-án délelőtt 9—12-ig a központi ág. ev. népiskolában fognak megtartatni. Ezen vizsgákra az igen tisztelt főnök urak és tanügybarátok tisztelettel meghívhatnak. Nyiregyháza, 1898. június 15. *Ruhmann Andor*, vezető-tanító.

— **A hortobágyi vásár.** A nagyméltóságú magyar királyi kereskedelemügyi miniszter urnak 38575/1897. sz. alatti rendelete alapján Debreczen város tanácsa közhírré teszi, hogy a hortobágyi országos állatvásár ez évben június hó 23-án csütörtökön (s ezután mindig a június hó 20-ikát magában foglaló hét csütörtökön) lesz megtartva.

— **Elűnt kereskedő segéd.** *Rottenstein Ede* fiatal kereskedő segéd, a ki a helybeli Stern Emánuel fia cégnél volt alkalmazásban, kedden este elűnt a városból. Barátjainak írott leveleiben azt írja, hogy öngyilkos lesz. A rendőrség annyit már megállapított, hogy a kedd esti vonattal Tokajba utazott s így minden valószínűség szerint a Tiszába ugrással akart megszabadulani fiatalon megunt életétől.

— **A tanköteles gyermekek száma.** Az 1898/99-ik tanévben tanköteles gyermekek összeírása a napokban fejeztetett be. Ezen összeírás szerint a nyiregyházi tanköteles gyermekek összes száma 6463. Közülök a városban ág. hitv. evang. 1666, a tanyákon 1712; r. kath. a városban 768, a tanyákon 493; gör. kath. a városban 335, a tanyákon 229; ev. ref. a városban 380, a tanyákon 39; izraelita a városban 542, a tanyákon 18. Ezen számokban azonban benne foglaltatnak a 3—6 évesek, vagyis az óvoda-kötelesek is, összesen 1781-en, kik között van 884 fiú és 897 leány. A 6—12 év közöttiek száma 3322, köztük 1701 fiú és 1621 leány. A 12—15 évesek száma 1079, köztük 555 fiú és 524 leány. Összes számuk 6182, kikhez még 249 iparos és 32 kereskedő-tanoncz számítatván, jön ki a 6463. A tanköteles fiúk száma a 3—15 év között az iparos és kereskedő tanonczokkal együtt 3421, a leányoké pedig 3042. A két szám közötti fellütnö különbség minden valószínűség szerint abban leli magyarázatát, hogy a kereskedő és iparos tanonczok nagy része vidéki származású.

— **Lóverseny Beregszászon.** A beregme gyei ügétő versenytársaság f. év folyamán díjazással összekötött lóverseny tartását határozta el, melynek határideje f. év augusztus hó 21-re lett megállapítva. A versenyen kiosztandó jutalomdíjak összege már eddigelő biztosítva van. Össz. sen 4 díj lesz. A verseny pályaterület a város végén Árdó felé eső sík tór van kijelölve.

— **Az építkezések ellenőrzése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter legutóbb kiadott rendelete értelmében a törvényben előírt iparfelügyelet az építő iparra is kiterjesztette. — Ennélfogva az I. fokú iparhatóságok, a területükön folyamatba tett minden oly építkezést, melynél legalább husz munkás van foglalkoztatva, az illetékes kerületi iparfelügyelőnek bejelenteni tartoznak, továbbá a törvény betartására szigoruan örkdंनी kötelesek. — Továbbá a kerületi iparfelügyelőket megfelelően utasította, hogy a hozzájuk bejelentett építkezéseket ellenőrizzék. — Egyben pedig az építkezéseknél előforduló balesetek megakadályozása céljából, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter az építkezések állandó s szakszerű ellenőrzésének szabályozását vette célzába.

Apróságok a hétről.

A lutheránus templom tornyában tudvalególeg télen 9 órakor, nyáron 10 órakor meghúzzák a kis harangot.

Őszintén sajnáljuk, hogy ennek az esteli harangozásnak nem ismerjük a történeti alapját. Annnyit azonban konstatálhatunk, hogy a konzervatív családok még a mai villamvilágításos korszakban is ehhez a harangszóhoz rendezik be lefekvésük idejét.

„Harangozás után” még a legszebb holdvilágos nyári estéken is egyszeriben kiürül a vármegyeház előtti kert is, lecsendesednek az utcák: vége a napnak.

A múlt héten pénteken este azonban zavarba jöttek mindazok, akik ehhez a harangszóhoz alkalmazkodnak.

Hogy történt, hogy nem? — elég az hozzá, hogy a harangozó elfelejtett 10 órakor harangozni! Pedig nem adt, mert a nappali óra-és óranegyedtűsek után kijáró csengettyűt meghuzta, tehát ébren volt. Sőt tovább húzta a szokottnál.

Nem lehetetlen tehát, hogy csak a kötelet tévesztette el.

Aminél hogy soha nagyobb tévedést ne kövessen el az egyuttal éjjeli tűzörségi szolgálatot is teljesítő harangozó: szívünkől kívánjuk neki is, de édes mindnyájunknak is.

*

A kaszinóban legujabban a „bak”-nak nevezett kártyajáték járja.

A „tívoli,- huszonegy,- makaó” fokozat sem elégitette már ki a fokozódó igényeket, — jött a „bak”!

Három csomag francia kártyát (csomagja öt forint) kevernek össze, aztán a hatalmas halmazból — százótenhat lap — kap egyet a jobb oldali, egyet a baloldali játékos, egyet a bankadó, aztán ugyanebben a sorrendben mindenki még egyet. Akinek „schlager”-je akad, vagy is a tizes kártyák számitáson kívül hagyásával „nyolcz”-a vagy „kilencz”-e van, az nyer, különben a bankár még „ad” egy-egy kártyát akinek tetszik, s az nyer, akinek a tizesek leszámításával többje van.

Egyszerű játék ez nagyon s fő előnye a gyors tempó. — Egy-két perc alatt vége a banknak, vagy megtöbbszöröződik.

Ez természetesen csak akként lehetséges, ha a kártyák adása előtt a játékosok „tesz”-nek bizonyos összeget, de tesznek rajtuk kívül a „kibicz”-ek is. Lehet tenni akár melyik játékos kezére, sőt együttesen mind a kettőre is. Ez utóbbi módot úgy hívják, hogy: „a svál!” — amely műszónak valamivel könnyebb a megfejtése, mint a „kibicz”-é, mert valami uton-módon a „cheval”-ból származtatják.

A legközelebbi napok egy szép verőfőnyes délutánján ismét nagyban folyt a „bak” két asztal mellett is.

Az egyik asztal mellett egy „kibicz”, vagy „próvizter” egyszer azt a tréfát engedte meg magának, hogy az egyik oldalra is egy „ötös”-t, a másikra is egy „ötös”-t, a svál”-ra pedig egy „tizes”-t tett.

A szemtanuk mosolyogtak a tréfán, mert hiszen végeredményében mindegy lett volna, ha mind a két oldalra tíz-tíz forintot tesz.

Egy „száraz kibicz” azonban azt a csendes megjegyzést koczkaztatta szomszédja előtt erre a módszerre:

— Valódi görög böles!

— Hogy-hogy? — kérdezi amaz.

— Sokra-tesz! — sugja ez egészen halkan, hogy mások meg ne hallják, mert „sicher” meglinchelik vala!

*

„Sok mindenféle különféle dolgok vannak az világon!” — jelentette ki az egyszeri hajdu, mikor töle a hideg mézre öntött hideg vízből az oltott mézben kifejlő melegség okai felől tudakozódtak.

Sok mindenféle különféle dolgok vannak az oltott, a nyomtatott betűk világában is.

Ezek egyike az a „vallalat”, amely „Magyarország és a Külföld” hangzatos czime alatt azt tűzte ki nyíltan hirdetett céljául, hogy Magyarország városait és vármegyéit ismerteti írásban és képen, magyar, német és francia szöveggel.

Hogy a nyíltan bevallott cél mögött van-e más célja és mi légyen az? azzal körülbelől tisztában van már Nyiregyházan és vidéken is mindenki, aki ezzel a vállalattal közelebbi ismeretségbe jutott s akiknek jólrosszul reprodukált árcképe megfelelő dícsérő sorok kíséretében a „Magyarország s a Külföld”-ben Magyarországot és a Külföldet, illetve a napvilágot meglátta.

Magánosokkal szemben könnyebb volt a helyzete a „vállalat” hosszabb ideig itt tartózkodott szerkesztőjének és legfőbb minden egyéneké. Azáltal megkapta a honoráriumot — természetesen előfizetés alakjában — ideje korán.

Nyiregyháza városával azonban megjárta: előbb kiadta a füzetet, mintsem a honórarium megszavaztatott volna.

Igy történt, hogy bár a „Magyarország és a Külföld” legutóbbi (s talán legutolsó) számában Nyiregyháza nagyobb középületeinek is ott ékeskedik a képe, a város, a hálatlan város, illetve képviselőtestülete a kért 200 frt honórariumot egyhangulag... nem szavazta meg!

Színház.

Junius 8-án szerdán, Bohém élet. A színpadon a darab szívszorogó képeiben a jó bolond bohémek, sivar, ridg történetét, len a nézőtérre pedig, a nyiregyházi színűgy kétségbejött szomorú történetét láttuk. Legelőször a néhány jó lelkű néző szabadjára eresztette könnyeit, nem félhetett, hogy meglátja más. A színészek mintha a süket részvétlenségéből merítették volna hangulatukat, olyan sok belső iróniával alakították a koldus királyok idealizált, nevetve síró másait. A bohém életnek és a színészek sokat hányt, vetett sorsának meg van a közös vonása. Mind a kétben sok a borús, hideg idő és minél kevesebb a napsugár. A ki hallotta Mátrayt nevetni ezen az estén, az érte, hogy itt nem csupán betanult szerep egyszerű reatásását hallja. A színész öszfört szerepével, így nevetni csak kopor-sók mellett szoktak, ha abba a koporsóba, valamelyik ethunyt szeretünk; vagy küzdéssel, szenvedéssel rakott multunk van lezsegezve.

A darab szépségei feledtették velünk a requisitumok tökéletlenségeit. Kinek juttott volna eszébe például a második felvonásban, a két szoba siralmas ügytelenséggel össze akasztott-ragasztott válaszfalát lekritizálni, mikor a szobákban a Murger igazi alakjai mutatnak fűgét a nyomorok. A hatás nem a káprázatos fényvel festett díszletekben, a bárányfelhő czufitakban rejlik, hanem a közvetlenségben és az igazságban.

Mátrai Kálmán — Marczel festő — minden ízében igaz bohém alak volt, nem játszott, nem mesterkedett, csak úgy beszélt, mint mikor az ember a saját ügyében-bajában szöszölködik, keresetlenségének nagy hatása volt. Azokban a részletekben, amikor a csélesap Musette után bunak adja fejét, igazán pompásan játszott. **Gazdi Aranka** — Mimi — megindító volt hűséges szerelmében és szenvedéseiben. Ennek a művészi ítélettel mindnyájunk fölötti álló szép, hosszú lanyka kedves arca és öntudatos játéka, meggrázó hűséggel teszi szemlélhetővé azt a lelki fájdalmat, gyótródszt, melyet szerepe előír. Mikor kedvesét visszakövetelte, majd agónizálása mély hatással volt ugy a közönségre, mint a színészekre. Nem a jelzőkben, dicserő kifejezésekben megszoruult referens frázis keresése nálam, ha megemlítem, hogy látára szeme alig maradt szarazon. **Palágyi Lajos** bár nem tudta elfeledni, hogy színész, jól játszott. Olyan kifejezés teljes beszéd-módot mellett, mint az övé, kevesebb gesztussal jobban elérné az igazságot. Rodolph szerepe teljesen neki való volt, **Gazdi Aranka** sikerének java részét az ő hatásos segédkezésének tulajdoníthatja. **Staud Margit** de Rouvresné szerepének legellenzenvebb frázisaiban is teljesen rokonszenves maradt, akármilyen kemény szót mond, akárhogy igyekszik szívlelnenek látszani, az ő kedves mosolygós arcának senki sem hiszi el. A hitetlenkedőknek szerepe értelmében aztán igazat is adott az utolsó felvonás végén. A mikor vetélytársnője szenvedését látva, maga is szenved; ezt már aztán mindenki elhitte neki. **Várhidi Rózsika**, — Musette — **Sárközi** — Schunard — szintén jó alakok voltak. A

többiek akik a darabban szerepeltek, szerencsés felfogásuk, vagy készülttségük arányában szintén nyújtottak annyit amennyit.

Hanem a ki nem nézte végig ezt a hatásos darabot, ebben a sikerült előadásban, az felkiálthat Titussal, hogy: diem perdidit!

Csütörtökön A varázsgyűrű varázshatásán csodálkoztunk, mert igazán szép közönséget varázsolta össze. Lármás, vig színházi est volt, zúgott a taps bőven. **A Tiszai pár**, **Staud Margit**, **Kozma**, **Hevesi Janka**, **Sarlay Cornél** még álmukban is hallhatták a taps ropogását, jutott belőle mindnyájuknak elég.

Pénteken Diplomás kisasszonyok. A vígczek és a Goldstein Számi jókedvű íróját üldözték szójátékokkal és rossz vicccekkel ember társai. Elkekeredve futott dolgozó szoszobájának csendjébe. Besszura gondolt. Tollat ragadott, tintájába eczetet kevert, megírta a — Diplomás kisasszonyokat. És bozszuja teljes leve.

A darab érdeme szerint, nagyon kevesen nézték végig az előadást. A Diplomás kisasszonyok azért nincs híjával a jó alakoknak sem, így Lipkai Fridolin, — **Mátrai** — a ki lumpolva keresi el nem vesztett egészségét, egész jó figura. **Hevesi Jankával** ügyesen előadott kuplét, melynek minden strófája abban kulminál, hogy — még sem megyek megyek én azért a ligetbe — megismételtette a köztetszs. **Sarlay Cornél** az oroszslánszeli-dító, állat és madárimitator hangprodukciói szintén hatást értek el. **Gazdi Aranka** olyan egyetemi magántanár volt, mint a milyennek talán Kövessi sem képzeltte el azt az alakját. Ilyenek lesznek a jövő, ferfiakon uralkodó emancipált nőkarikaturái. **Staud Margit** — Faragó orvosudtor — helyes kis doktor volt, nemkülömben **Mátrainé Rózsika**.

Szombaton Szép Heléna. Offenbach ezen kitűnő vig operettjét, jól mulattatta az összegyűlt, nem épen nagy közönséget. **Mátrai Kálmán** — Menelus — megnevetette volna magát, a kifigurázott spártai királyt, komikus maszkiájával és játékaival. Minél több szerepben látjuk Mátrait, annál jobban meggyőződünk sokoldalúságát és nagy művészi tudásáról. **Kozma István** a közönséget teljes elismeréssel énekelte Páris szerepét. **Hevesi Janka** Helénája általánosan tetszett sikerültebb énekszámai után perczekig zúgott a taps. Hevesi már megjelentésekor is nagy hatást ért el mind a legújabb toaletteljeivel **Tiszai** — Jupiter főpapja — **Sárközi**, — Achilles — **Staud** — Orestes szerepében — figuráltak jól. Az előadás egész menete, a díszletek ügyes megvalósítása, az öltözékek gazdagsága a jó zenekar, teljesen kielégítette a színház közönségét, mely elégedetten oszlott szét.

Vasárnap. Mária bátyja. Örömmel láttuk, hogy a ház megtelt. Ugy látszik a város érthetetlen indolenciáját lassacskán felváltja, a derek társulat által oly igen kiérdemelt érdeklődés.

A darab nem a sablonos népszínművek kaptafájára van csinálva. Több benne a drámai elem, az elegikus félhómaly és kevesebb a dal. **Sárközi Alajos** rokonszenves Halmos Gyuri volt, ez a derek színész a népszínművekben tudja igazán érvényesíteni magát. **Staud Margit** — Halmos felesége — aranyos kis parasztemenyecsék mutatói be, kedves játékaival, minden mozdulatát a közönség rokonszenvező érdeklődése kísérte. Nótáival nem csak a közönséget, hanem karral kombinált szöjében, kíséreltét is magával ragadta. — Ugy, hogy ott a hol már assa voce kellett énekelnie, legyőzhetetlen szimpátiából, a kar kíséreltét utána rohant, míg magukhoz nem tértek a heves énekek, akkor aztán leplezetlen vonzalmukat kinos zavar váltotta fel. — Ez a megismételt hiba azért nem rontotta el az előadás sikerét a **Mátrai Kálmán** Eröss Pistája, a **Gazdi Aranka** Halmos Eészikeje, elfeledtették az ilyen apróbb botlásokat. Mátrai mint paraszt suhanc ismét új oldaláról mutatkozott meg, igazán nagyszerű színész. A hány szerep, annyi alak, valószagos proteus! Leglehetőségesebb tagja az egész

társulatnak. **SaepeSSI Gusztáv** jó öreg paraszt volt, mikor a Halmos Gyuri felesége, igaz-zabban Staud Margit adott neki izeltől egyet a csókcsókcsókjából, elragadottságának nagyon ügyes gesztus özőnell adott kifejezést. **Palágyi**, az intrikus Kőröss Ferkó kis szerepében, dicseretesen ellenszenves maradt. **Mátrainé** — Mária, — **Kozma** — Miska — szintén megerdemlik az elismerő szót.

Hétfőn Giacosa korszakot kezdő remek munkája a — Borus szerelem — került előadásra. — A színpadi világitásban fakónak tetsző verizmus keresetlen nyelvezete, az élet után megdöbbentő hűséggel rajzolt alakok, mely hatással voltak a nézőközönségre. — Giacosa mester az élet jellemző apró-cseprő eseményeinek ellesésében. Megesik az ember szíve a hitvesi köteleesség az anyai szeretet és az elfojthatatlan szerelem nagy kérdései alatt öszfört Emma — **Gazdi Aranka** — vergődésén. Ereinkben meghül a vér, mikor a mit sem sejtő igaz lelkű Giulio Scarli ügyvéd — **Palágyi Lajos** — becstületes egyenes-sége előtt pozdorjává török a hazugság, a bűn rejtgetése és megtudja gyalázatát. Nagy jelenések voltak azok, kár hogy olyan kis közönség tartotta érdemesnek arra, hogy végignézze. A szereplők jól viseltek magukat. **Palágyi**, **Gazdi**, **SzepeSSI**, **Mátrai**, **Sarlay** legjobb tehetségük szerint látták el szerepeiket. **Palágyi** és **Mátrai** természetességükért még külön is megerdemlik a dicserő szót.

Kedden. Az én Lipótkám. A közönség az életképek kvalifikált zenés darabtól mindent vár inkább, csak azt nem, hogy szomorú legyen, de hát a francziák mesterek a meglepetésekben, ezért L'Arronge kissé dohos műve igénybe véve a hatás vadászat minden eszközt, egy fiát imádó suszter bús történetjét tárta elénk.

Tiszay Dező az előbb dőlőfős, majd öszfört embert, a kinek erőnye és büne az apai szeretet volt, mesterien játszotta. — Kár, hogy itt tartózkodása alatt nem mutatta be Tiszay egyik-másik nagyobb szerepét. — Perfekt játékában bizonyára mindig nagy közönség gyönyörködött volna. **Palágyi Lajos** jó volt szerepében. **Gazdi Aranka** pedig tragikus modorával nem fért meg kis szerepében. A helyett, hogy Czvek Klári lett volna, **Gazdi Aranka** maradt. **Kozma István** szíve szerint felegyűrközhetett nehányszor, ezért nagy animóval játszotta meg az Erős Rudolf rokonszenves alakját. **Hevesi Janka** volt az egyedüli, a ki ez estén tapsot kapott kedves daláért. **Staud Margit**nak szobalány szerep jutott, de hát ő szobalány szerepben is Staud Margit marad, csupa gyönyörűség volt elnézni azt a kedves tüzőll pattant szobacziát, mikor a színen sürgött forgott. — **Sarlay Cornél** mint zongora mester a lehető legjobb figurát nyújtotta. **Mátrainé** kedves volt piczi szerepében.

Tiszayék még csak néhány előadáson át maradnak városunkban, ne engedjék, hogy rossz hírel vigyék magukkal Nyiregyháznak. Legalább így utóljára menjünk el a színházba, ha kedves olvasóközönségünk maga megy el az előadás-okra, majd nekem sem kell ilyen hosszú referenciákat írni.

A „Nemzeti szövetség” alapszabályai.

Olvasóink tájékoztatására az alábbiakban közöljük az Országos „Nemzeti Szövetség” alapszabályainak néhány általánosabb érdekű szakaszát.

As egyesület címe: Országos Nemzeti Szövetség. **Pecsétje:** A szövetség jelvénye a következő körirattal: „Az Országos Nemzeti Szövetség pecsétje.” **Székhelye:** Budapest. **Hivatalos nyelve:** Magyar.

A szövetség célja:

Emberségek és hazafias gondolkodást és érzést terjesztő, napi- és párt-politikától, vallás-, nemzetiségi- és osztálykülönbségtől független szervezett útján, közreműkölni a

társadalmi egységet és rendet zavaró okoknak és ezek hatásainak megszüntetésében.

A szövetség esaközei.

1. A közjólét előmozdítására, és a társadalom alsóbb osztályai nyomorának enyhítésére szolgáló intézkedések.

2. A külföldi sajtóban Magyarországot illetőleg megjelenő közlemények ellenőrzésére, és a sajtónak helyes tájékoztatására, valamint a hazai sajtóban a szövetség törekvéseinek előmozdítására szolgáló sajtóiroda.

3. Országos nemzeti és történelmi emlékműnepek, felolvasások, rőpiratok és egyéb intézkedések a honpolgári együvértartozás, a honszeretet érzületének és a hazafiasság czélokra való áldozatkészségnek felkeltésére, ápolására és fejlesztésére.

A szövetség tagjai.

A szövetség tagjai lehetnek testületek, társulatok, minden feddhetlen előéletű magyar állampolgár nemi különbség nélkül, ha felvételüket a szövetség- tanács egyenesen meg nem tagadja. Sem a felvételt, sem az elutasítást nem kell indokolni.

Külföldi illetőségűek csak a magyar kir. belügyminiszter engedélyével vehetők fel.

1. Tiszteletbeli tag az, a kit a közgyűlés a szövetség czéljai körül szerzett érdemeiért ilyennek megválaszt.

2. Örökös tag az, a ki középpénzben vagy övadékképes értékpapirokban egyszer s mindenkorra 500 koronát — legalább három részletben — lefizet. E tagság az első törvényes örökösre átszarmaztható.

3. Alapító tag az, aki szintén egyszer s mindenkorra középpénzben 100 koronát a szövetség czéljaira — legalább két részben — lefizet. E tagság életfogytig tart.

4. Működő tag az, a ki magát az aláírási iven 3 évre évenként 8—8 korona fizetésére kötelezi, vagy a ki magát ez alól a kötelezettség 20 korona fizetése által megváltja.

5. Rendes tag: a ki magát az aláírási iven legalább három évre, évenként 1 korona fizetésére kötelezi.

6. Pártoló tag az, a ki bármily csekély összeget ad a szövetség javára.

A tagok jövei.

A szövetség tagjait, a pártoló tagok kivételével, a közgyűlésen a szólás és szavazás joga illeti, amennyiben tagdíj fizetési köteletségüknek az előző évre eleget tettek. A szövetség-tanács, az igazgatóság és a felügyelő bizottság tagjai a tiszteletbeli, örökös, alapító és működő tagok közül választandók. A szövetség-jelvényét minden tag viselheti.

A tagok kötelezései.

A szövetség tagjai az ügyrendhez alkalmazkodni, lehetőleg tagokat gyűjteni és az érvényesen hozott határozatokat megtartani kötelesek; magánjogi kötelezettséggel alávetik magukat a szövetség alapszabályainak, s a tagsági díj nem fizetése esetén a késedelmi kamatok megtérítésének kötelezettségével együtt bármely választandó bíróság illetőségének.

Tagsági jog megszűnése.

Megszűnik a tagsági jog:

1. halállal;
2. a kötelezettség utolsó naptári évének lejártával, ha az illető tag kilépését legalább egy félével előbb az igazgatóság elnökének írásban bejelentette. Ellenkező esetben a tagsági kötelezettség további három évre megújítottan tekintetik.

3. A szövetség czéljainak ártó tagokat a szövetség-tanács kizárhatja. A kizártak a közgyűléshez felelhetetlenek.

A szövetség bevételi forrásai.

1. Ferencz József Ó császári s apostoli felségének a törzsvagyon megállapítására 1895. január 20-án tett adománya mely mint külön alapítvány kezeltetik;

2. örökös és alapító tagoknak alapítványai;

3. működő, rendes és pártoló tagok díjai;

4. önkéntes adományok, hagyományok és más bevétel;

5. gyűjtések;

6. jótékonyczélú vigalmak, előadások és engedélyezett sorsjátékok jövedelmei.

Az örökös tagok alapítványai csonkítatlanul törzsvagyon képeznek és csak a kamatait lehet a szövetség czéljaira fordítani.

As igazgatóság osztályainak hatásköre.

I. A társadalmi ügyek osztálya: a) Történelmi események emlékműnepeinek megülésére és úgy ezek, mint más hazafias ügyek ismeretelésére javaslatot készít; b) intézkedésekről gondoskodik a székely, a felföldi és dunántúli kivándorlás által elszakadó honfirtársaink megtartására; c) a társadalom intéző köreinek figyelmét az aránytalan gyermekhalandóságra s a testi elsatnylásra irányozza; a baj orvoslására kísérletet tesz. Születési esetre szóló biztosítást kezdeményez; a biztosítási díjaknak lehetőleg legkisebb összegig való leszállítására társadalmi segélyezést, a törvényhozás útján állami hozzájárulást szorgalmaz.

II. A munkásügyek osztálya: A hazai munkások jogos érdekeinek támogatására intézkedéseket kezdeményez; a munkás viszonyokat tanulmányozza, a munkások sorsának javítására a társadalmat megnyerni törekszik felolvasások útján és más alkalmas eszközökkel; a munkások közt a hazafias érzést terjeszti, a fiatal munkás nemzedék nevelését figyelemmel kíséri, munkáskaszinók alapítását kezdeményezi és elősegíti; magyar munkavezetők kiképzését közvetíti, rokkant munkások rendszeres segélyezésére, rokkant házak felállítására mozgalmat indít. — A kivándorlást előidéző okok csökkentéséről, a hazai munkásoknak a hazában való foglalkoztatásáról és a munka közvetítés intézményének életbevételestől, a munkanélküliek statisztikájának elkészítése útján gondoskodik.

III. A nemzetiségi ügyek osztálya: a) a hazafias és a munkás ügyosztályok működésének kiegészítésül, a nemzetiségi elégtelenség és bizalmatlanság eloszlatására intézmények létesítése útján kísérleteket tesz; b) a sajtóiroda útján a külföldi és a hazai sajtóban szemmel tartja a külföldi magyarok kulturális viszonyait, összehasonlítva azokat a magyarországi nemzetiségek helyzetével; c) minden törvényes eszköz felhasználásával segíteni fogja a külföldön lakó magyarokat abban, hogy anyanyelvük és vallásuk szabad gyakorlatában meghagyassanak.

(Vége következik.)

CSARNOK.

„Végés-végig járok a faluba” . . .“

I.

Fülembé csengenek még az édes akkorok. Behunyom a szemem s előttem rajznak a felhevült párok, égő rózsákkal arczukon, szemükben a csillogó fluidum az örök élet. S a lehellet meleg hulláma száll . . . száll . . . öszserázodom a gyönyörtől . . . kacagni szeretnék . . . Miért is nem tartott örökké az a léhas, ideges éjszaka!

Megcsapott a hajból ömlő bűnös, édes illat s én szédültem, mert akartam szédülni. Egy vakító nifetosz himbalódzott a szöke hullámokban, s én szívtam magamba mintegy önkívületben a részgőzöt illatot. A muzsika csak egyre nyaldosta a meggyuladt levegőt, s ő kimerülten hajtotta vállamra a fejét.

Ilonka rosszul van talán?

Elszédültem egy kicsit, semmi, semmi . . . választol s reszkettél a hangja. Aztán elsimította az arcára kigyózó fürtekét, daczosan kiegyenesedett, mint aki saját gyengeségével akar megküzdeni. Leányos keble zihált az egyszerű molruháska alatt.

A tó mellől hűvös szellő hőmpölygött a pavilonba, megreszkettette kissé a tarka lampionokat.

Mondja Ilonka, aztán gondolt-e néhanéha rám is? Istenem, hogy megnőt! Emlekszik-e még, hisz nem is oly rég együtt nancszunk a Balogh gyerekekkel az akácoshan. Persze maga csak ekkorácska piros-pozsgás kis bábu volt . . . hej de azóta! a városnak is más az arca, magácska pedig nagy lány lett, tán már eladó is! Persze mulat idehaza s rég elfelejtette egykori játszópajtását. Ugy-e a télen már bázoltol is?

A hosszú szempillák elfódték szemének kékes csillogását. Válaszolni akart, de mintha torkát összeszorította volna valami, végre suttogva így szólt:

Bázolni, mulatni, ugyan hova gondol? Hisz tudja, két éve már, hogy meghalt édes apám s azóta most először tánczolk.

Megrázkódtam. Igen, mintha említették volna nekem, hogy a kártya, meg egy aszszony tette tönkre s kergette az öngyilkosságba azt a derék, szorgalmas kőny . . . de biz a főváros hangos zajában könnyen felejt az ember. S láttam, hogy borul el az édes arc, hogy tapintatlanságom sötét emlékeket elevenített fel, éreztem, hogy kegyetlenség tovább bogatni a mulat, de valami beszélni kényszerített, tudni vágy am, tudni akartam mindent.

Ilonka, ne haragudjék, hogy ily kegyetlenül faggatom, de lássa . . . legyen bizalommal hozzám: segélyezi valaki magukat?

Nehéz fájdalmas sóhaj tört ki kebleből. Hosszan tapadt réam jószág tekintete.

Hogy ki segélyez bennünket? Hallja Laezi! de mit is érdekli ezt magát? aztan megbánva kegyetlenségét hirtelen folytató. De ha kíváncsi, hát épen megmondom. Ismerte azt a kedves ócska zongoránkat, hát azt eladtuk, azt a kevés ékszerit is, amit édes anyám meg tudott menteni apa elől és még sok más egyebet, és mostan . . . varni fogok tanulni . . . de ne gondolja, hogy szégyelem a munkát, ha nem is fogadják a Palotas lányok a köszönésem . . .

S szememben ott vergődött, fuldoklott egy-egy könnyecsepp, egy-egy igazgyöngy, mely aztán arczára hullott alá, a milyen könnyecsepeket csak a madonna szenvedés arczán lehet látni Murillo festményein.

De Ilonka, édes kis Ilonka, ne sirjon! Nézze már pislákolnak is ide a szeplős Palotas lányok . . . beszéljünk másról . . . majd csak fordul a kocka . . .

Ne sajnáljon engem Laezi . . . nincs szükségem a vigasztalásra sem! választol daczosan, a sértelt önértett hangján, kendőjével megszártva az alápergő könnyeket.

Elnémultam. Hisz olyan elragadó volt olyan tiszta, olyan fehér, mint egy imádság.

Hirtelen a felkapott „Végis-végig járok a faluba” dallama hangzott fel. A czigányok közelébe kerültünk. Lázal karoltam át a darázs derekát s a viasszarcz újból kigyuladt, újból éreztem arczomon forró lehelletének varázsát.

Addig iszom, mulatok, mulatok. Mig a könyvem kicserző, kicserög rikoltotta a terem másik végén egy kellemetlen hang.

Hirtelen élénk zaj támadt a tánczolkók között. „Vigyázat” kiáltottak többen s felmutattak egy lampionra, mely a benne égő gyertyától lángot kapott. A mollfelhők ijedten rebentek szét s az égő lampion alatt széles kör támadt, de a duhaj csárdás csak folyt tovább. Száz meg száz mámoros szem nézte a lampion agoniáját. A csodás alakzatú madarak, a tarka japán nők . . . hogy enyésztek el . . . sziporkázva . . . kéjes kimulással.

Végre is egy öles termétű fiatal ember szakította le a hamuvá gémbéredő de még szikrázó papirgömböt.

Látja Ilonka, így szeretnék én is meghalni, elenyészni, itt ebben az illatos meg-

ben, ebben az illatos zenében . . . kimulni saját szenvedélyemnek lángjától . . . magával együtt Ilonka . . .

S a szöke haj akaratlanul is közelebb simult hozzám s a piros szájacskából e két szó röpített ki:

— Miért velem?

Mert szeretem . . . és szeretem . . . s egy röpke, forró csókot leheltem a szöke selyemlepelre.

Pirkadni kezdett . . . Széles rozszaszíni sávok lopódtak lassan a pavilonba.

Vap.

Különfélék.

Templomi jelenet. Érdekes jelenet játszódott le nem régiben egyik előkelőbb londoni templomban. A lelkész, híres egyházi szónok gyönyörűen beszélt, a hívők nagy áhítattal hallgatták és nem egy szem önyyezett. Egyszerre csak elnémul a pap és hosszú, kínos szünet következik. Az emberek kérdő tekintettel néznek egymásra is, meg a papra is, végül arra a helyre, ahova a tiszteletes ur olyan mereven nézett. A régi divatu magas padok egyikén egy ifjú és egy leány ül, kéz-kézben szerelmes enyéléssel, mesze túllépve a szentírásnak „szeressetek egymást” parancsával rájuk rótt kötelesség batarát. A tiszteletes ur arczán mély megütöközés tükröződött vissza. Aztán megszóltat

főlundulástól remegő hangon: „Két különböző nembeli ifjú, ott a padok egyikében, olyan módon viselkedik, hogy a legnagyobb mértékben rászólgál a dorgáláson. Főszólítom őket, hogy szentségtelen viselkedésükért, az Istentisztelet után itt a szentség előtt bűnbánó imát mondjanak el, különben kénytelen lennők a következő vasárnapon az az egész gyülekezet előtt megnevezni őket”. A dorgáló beszéd hatása olyan meglepő volt, hogy a tiszteletes ur nem tudott hova lenni a csudálkozástól. Istentisztelet után, mikor az oltárhoz ment, hogy a bűnbánó párt fogadja nem kevesebb, mint öt olyan pár jelentkezett nála, mely találva érezte magát a lelkész beszédétől . . .

Felelet. Tanító: No Laczi, megtudnád-e mondani, mire való a szünidő? Laczi: Mert különben nagyon okosak lennénk.

Piaci árak.

— Junius 15. —

Buza	9.75	10.—
Rozs	8.—	8.10.
Árpa		
Zab		
Tengeri	5.40	5.50.
Szész	21—57.	

Szerkesztői üzenetek.

— Gy. Helyben. Az apróságokat a hétről többen is írják. Szívesen vesszük öntől is, ha beválik. Első és fő feltétel, hogy megtörtént s azonkívül lehetőleg tréfás színezetű dolog legyen s természetesen ehhez alkalmazkodjék feldolgozása is.

— Túrelmetlen. Hogy mikor indul meg az első villamos vonat, azt ép oly kevéssé tudjuk, mint Ön vagy bárki más. Az idén már semmi esetre. Téved azonban, ha azt hiszi, hogy a vállalkozó képviselőivel a mult hét elején lefolytatott tárgyalások eredménye a vasút létesítésének előadását jelentené. Különben a villamos vasut a legjobb akarat mellett sem építhető addig, míg a vasuti ut rendezve és kiszélesítve nem lesz.

Bolthelyiség és lakás kiadás.

Egy bolthelyiség lakosztálylallyal kapcsolatosan **október 1-től** alóliit házában kiadó.

(32-3-3)

Ferlicska Rudolf.

Közgyűlés

a nyiregyházi színház részvénytársaság folyó hó **16-án délután 5 óra-kor** a városháza kis termében a folyó évi május 17-re kitzúve volt, de meg nem tarthatott közgyűlés tárgyai felett végérvényesen döntő közgyűlést tart. melyre minden egyes, már külön is meghívott t. részvényt f-ikérek.

Hivatalos tisztelettel

Somogyi Gyula,

(1-1) ig. elnök.

Ad. 2285/1898. P. szám.

Árverési hirdetés.

Alólirott kiküldött irnok az 1881. évi LX. t. cz. 107. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbírósig 9359/96. P. számú végzése által Frommer A. Herman utóda czég végrehajtató javára, Mandel Béni ellen, 117 frt 70 kr. tőke, ennek 1895. év április hó 9. napjától számítható 5% kamatai és eddig összesen 87 frt 40 kr. perkőtség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bir ilag lefoglalt és 600 forintra becsült 4 drb ökr és 2 drb lóball álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnák.

Mely árverésnek a 2285/1898. P. sz kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis az Aba pusztán alperes tanyáján leendő eszközösiére 1898-ik év június hó 20-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitzúzetik s s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igények becáron alul is eladatni fognak

Az előárveresendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. törvényeikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kálló, 1898. május hó 31. napján.

Benedek Lajos,
kir. bírósági irnok.

(38-1-1)

A magyar általános

kőszénbánya részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalomoknak, szeszgyáraknak, téglá- és mészégetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczka) és darabos-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból, legutjánosabb áron, egész kocsiarakományokban minden állomásra szállítva.

Ajánlattal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál a (40-3-1)

„Magyar általános kőszénbánya-részvénytársulat“

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

vagy annak képviselője: **MANDL EMIL** úr Nyiregyháza.

A nyiregyházi termény- és árú-raktár részvénytársaság.

Hirdetés.

A nyiregyházi termény- és árú-raktár részvénytársaság 1898. évi június hó 22-kén, szerdán délután 3 órakor saját központi helyiségében

évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tisztelt cz. részvényesek meghivatnak.

Nyiregyháza, 1898. június 10.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat.

1. Igazgatósági jelentés az évi üzlet eredményéről.
2. Evi mérleg előterjesztése s a felügyelő-bizottság jelentése.
3. Tiszta jövedelem feletti intézkedés.
4. Az alapszabályok 1-ső §-ának módosítása ekképen: hogy a társulat üzletkörébe a szeszkereskedés is felvételék.
5. Két igazgató és egy felügyelő-bizottsági tag választása.

A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvény-s bir (alapszab. 12. §.), ki három nappal a közgyűlés előtt, részvényét azelvényeivel együtt, a társulat központi irodájában, ügyvezető-igazgató térítvénye ellenében leteszi.

Az igazgatósági jelentés és a felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a közgyűlés előtt 8 nappal a részvénytársaság hivatalos helyiségében, a hivatalos órákban kitéve leendő.

(37-1-1)